وەقایعی کوردستان

ڕۆژنامەی فەرمی حکومەتی هەرێمی کوردستانە - وەزارەتی داد هەفتانە دەری دەکات

ژمارە (١١٥) چاپی یەکەم سالی دەیەم ٩/ئاب/٢٠١٠ زاینیی ٢٨/خەرمانان/٢٧١٠ کوردی ٢٨/شعبان/١٤٣١ کۆچی

115

Waqayi Kurdistan

لەم ژمارەیەدا:

- یاسای ژمارە (٥)ی سالی ٢٠١٠ — ل ١-٧
  یاسای وەزارەتی دارایی و ئابووری هەرێمی کوردستان - عێراق سالی ٢٠١٠
- یاسای ژمارە (٦)ی سالی ٢٠١٠ — ل ٨-١٤
  یاسای وەزارەتی کشتوکاڵ و سەرچاوەکانی ئاو لە هەرێمی کوردستان - عێراق سالی ٢٠١٠
- یاسای ژمارە (٧)ی سالی ٢٠١٠ — ل ١٥-١٦
  یاسای هەموارکردنی یاسای ژوورە بازرگانی و پیشەسازییەکان لە هەرێمی کوردستان - عێراق ژمارە (١٤)ی سالی ١٩٩٢

ناونیشان: هەولێر-چوار ڕیانی عەنکاوە باڵەخانەی وەزارەتی داد..
☎ (٢٢٤٥٥١٤ - ٢٢٤٥٥٠٧ - ٠٧٥٠٤٧٢١٨٤٢ - ٢٢٤٥٥٠٨)

نرخی ٧٥٠ دینارە

http//:www.mojkurdistan.com
E-mail:rwk@mojkurdistan.com

The Weekly Formal Newspaper of Kurdistan Region Government (KRG), Publishing by Ministry of Justice.

وقائع كوردستان

الجريدة الرسمية لحكومة إقليم كوردستان- تصدر اسبوعياً من قبل وزارة العدل

العدد (١١٥) الطبعة الاول السنة العاشرة ٩/أب/٢٠١٠ ميلادي ٢٨/خەرمانان/٢٧١٠ كوردي ٢٨/شعبان/١٤٣١ هجري

في هذا العدد:

115

- قانون رقم (٥) لسنة ٢٠١٠ — ص ١٧-٢١
  قانون وزارة المالية و الأقتصاد لأقليم كوردستان – العراق لسنة ٢٠١٠
- قانون رقم (٦) لسنة ٢٠١٠ — ص ٢٢-٢٧
  قانون وزارة الزراعة و الموارد المائية في إقليم كوردستان – العراق لسنة ٢٠١٠
- قانون رقم (٧) لسنة ٢٠١٠ — ص ٢٨
  قانون الهيئة المستقلة لحقوق الانسان في إقليم كوردستان – العراق لسنة ٢٠١٠

No.:115 Date: August, 9, 2010 Vol.: 10

http//:www.mojkurdistan.com
E-mail:rwk@mojkurdistan.com

السعر ٧٥٠ دينار

العنوان : اربيل- تقاطع عينكاوه- بناية وزارة العدل.
☎ (٢٢٤٥٥١٤- ٠٧٥٠٤٧٣١٨٤٢- ٢٢٤٥٥٠٧ - ٢٢٤٥٥٠٨)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

هەرێمی کوردستانی عێراق
سەرۆکایەتی هەرێم
سەرۆك

بەناوی گەلەوە
بڕیار
ژمارە (٥) ساڵی ٢٠١٠

بەپێی ئەو دەسەڵاتەی لەبڕگەی (١)ی ماددەی (١٠)ی یاسای سەرۆکایەتی هەرێمی کوردستان – عێراق ژمارە (١)ی ساڵی ٢٠٠٥ی هەموارکراو پێمان دراوە و ، بەپاڵپشتی ئەو یاساکارییەی پەرلەمانی کوردستان – عێراق کردویەتی لە دانیشتنی ژمارە (٦) لە ٢٠١٠/٤/٢٦ بڕیارماندا بە دەرکردنی :

یاسای ژمارە (٥)ی ساڵی ٢٠١٠
یاسای وەزارەتی دارایی و ئابووریی هەرێمی کوردستان - عێراق

ماددەی یەکەم :

مەبەست لەم دەستەواژانەی خوارەوە لەم یاسایەدا ماناکانی بەرامبەریانە لەم یاسایەدا :

یەکەم : هەرێم : هەرێمی کوردستان – عێراق .

دووەم : وەزارت : وەزارەتی دارایی و ئابووری هەرێم .

سێیەم : وەزیر : وەزیری دارایی و ئابووری هەرێم .

چوارەم : بریکار: بریکاری وەزارەتی دارایی و ئابووری هەرێم .

پێنچەم : ئەنجومەن : ئەنجومەنی وەزارەت .

ماددەی دووەم :

ئامانجی وەزارەت دانانی بنچینە گشتییەکانی بەڕێوەبردن و ڕێکخستنی دەرامەتی دارایی و ئابوورییە و چاودێری گونجانی هەڵسوکەوتەکانی و وەدیهێنانی چاکترین بەکارهێنانی دەکات و بنچینە و ئاراستەکانی پلاندانانی دارایی و ئابووری هەرێم دادەنێت و چوارچێوەی گشتی بەرفراوانی رەگەزەکانی (العناصر) پلانی دارایی و ئابووری لە چوارچێوەی سیاسەتی گشتی و پلانی گەشە پێدانی بۆ هەرێم دەست نیشان دەکات ٠

ماددەی سێیەم :

یەکەم : وەزیر : سەرۆکی باڵای وەزارەتەکەیە و ، بەرپرسی ئاراستەکردنی ئیشە کانێتی و ، سەرپەرشتی و موراقەبەی چالاکییەکانی دەکات و ، بڕیار و ڕێنمایی و فەرمانەکان لە هەر شتێکدا پێوەندیی بەکارەکان و پێکهاتەکان و کاروباری دیکەی ئیداری ودارایی و ڕێکخستنەوە هەبێت لە چوار چێوەی حوکمەکانی یاسا و پێڕۆ و ڕێنمایی بەرکاردا ، هەمووی لەلایەن وەزیرەوە دەردەچێت و ، وەزیر بەرپرسە لەبەردەمی ئەنجومەنی وەزیراندا چونکە خۆیشی ئەندامێکی هاوکارە لە ئەنجومەنەکەدا ، بۆیشی هەیە هەندێ لە دەسەڵاتەکانی خۆی بە بریکاری وەزارەتەکە ، یان بەڕێوەبەرە گشتیەکانی ، یان بەو کەسەی بە گونجاوی دەزانێت بسپێرێت و هەماهەنگی لە گەڵ بانکی ناوەندی عیراقدا لەهەموو ئەو کارانەدا دەکات کە پەیوەندییان بەرێکخستن و نەخشەی ی سیاسەتی نەقدی و بانکداری (الصیرفة) هەیە و سەرپەرشتی لقەکانی بانکی ناوەندی عیراقی لە هەرێمدا دەکات ٠

دووەم : نووسینگەی وەزیر : فەرمانبەرێك بە پلەی بەڕێوەبەر سەرۆکایەتیی دەکات بە ئەزموون و لێهاتوو بێت ٠ ئەو ئیش و کارانە دەگرێتە ئەستۆ کە وەزیر پێی دەسپێرێت و بەرپرس دەبێت لە ڕێکخستن و پاراستنی تۆمارەکان و نامە ونامەکاریی تایبەت بە وەزیر و ژمارەیەکیش فەرمانبەر یاریدەی دەدەن ٠

سێیەم : بەڕێوەبەرایەتی چاودێری و پشکنینی دارایی : ڕاستەوخۆ بە وەزیرەوە پەیوەست دەبێ و کاری چاودێری ناوخۆی وەزارەتەکە و فەرمانگەکانی سەر بەو دەگرێتە ئەستۆ هەروەها لە حاڵەتی گزی (اختلاس) یان دەسکاریکردنی پارەی گشتیدا کاری لێوردبوونەوە و پشکنینی هەموو فەرمانگەکانی هەرێم بەجێ دەهێنی چاودێری و چۆنێتیی دەسکاریکردنیان دەکات فەرمانبەرێکیش سەرۆکایەتیی دەکات کە پلەکەی لە پلەی بەڕێوەبەر کەمتر نەبێت و ، بڕوانامەی زانکۆیی هەبێت و ئەزموودار و پسپۆڕ بێت ٠

چوارەم : بەڕێوەبەرایەتی پەیوەندییەکان و ڕاگەیاندن : ڕاستەوخۆ بەوەزیرەوە پەیوەست دەبێ و فەرمانبەرێك سەرۆکایەتیی دەکات کە پلەی لە بەڕێوەبەر کەمتر نەبێت و ، بڕوانامەی زانکۆیی هەبێت و ئەزموندار و پسپۆڕ بێت ٠

ماددەی چوارەم :

یەکەم : بریکاری وەزارەت : هاوکاری وەزیر دەکات لەجێبەجێکردنی سیاسەت و پلانی وەزارەتەکە و سەرپەرشتی کاروبارەکانی و ئەو دەسەڵاتانە دەکات کە وەزیر پێی دەسپێرێ ٠

دووەم : نوسینگەی بریکاری وەزارەت : فەرمانبەرێك بە پلەی بەڕێوەبەر سەرۆکایەتیی دەکات ، بە ئەزموون و لێهاتوو بێت ، ئەو کارانە دەگرێتە ئەستۆ کە بریکار پێی دەسپێری ٠

سێیەم : بنکەی مەشق و پەرەپێدانی دارایی و کارگێری و ئابووری : فەرمانبەرێك بە پلەی بەڕێوەبەر سەرۆکایەتی دەکات کە بڕوانامەی زانکۆی هەبێ و شارەزا و پسپۆر بێ و ژمارەیەك فەرمانبەر یارمەتی دەدەن ٠

ماددەی پێنچەم :

دەستەی راوێژکاران : دەستە کە لەم چوار راوێژکاری بەئەزموون و پسپۆڕ پێك دێت کە لانی کەم بڕوانامەی سەرەتایی زانکۆییان لەم پسپۆرییانەی خوارەوەدا بەدەست هێنا بێت :

١- کاروباری کارگێری و دارایی .

٢- کاروباری بانق .

٣- کاروباری ئابووری و بازرگانی .

٤- راوێژکار لە کاروباری یاسایی .

ماددەی شەشەم : ئەنجومەن :

١- لە وەزارەتەکەدا ئەنجومەنێك بە سەرۆکایەتی وەزیر پێکدەهێنرێت و ، هەریەکە لەمانەی خوارەوەشی تێدا دەبن :

أ- بریکاری وەزارەت ئەندام دەبێت .

ب-راوێژکارەکان ئەندام دەبن .

ج- بەڕێوەبەرە گشتییەکانی وەزارەت ئەندام دەبن .

د- هەر پسپۆرێك لە ناوەوە یان لە دەرەوەی وەزارەتەکە ، کە وەزیر بیەوێ لە کاتی پێویستدا داوای هاوکاری لێ بکات بەبێ ئەوەی مافی دەنگدانی هەبێ .

٢- ئەنجومەن گفتوگۆی پلانە گشتییە کەی وەزارەت و پەسند کردنی و ، بەدواداچوونی جێبەجێکردنی لە ئەستۆ دەگرێ و ، سیاسەتی دارایی و ئابووری پێشنیاز دەکات و ، گفتوگۆ لەسەر راپۆرتە خولاوخولەکان لێکۆلێنەوە لەسەر ئەو کۆسپانە دەکات کە رێگری لە رەوتی کارەکانیدا دەکەن و ، چارەسەری بەکرداریان بۆ پێشنیاز دەکات و ، لە پرۆژەی یاسا و پێرۆ و ئەو رێنماییانەش دەکۆلێتەوە کە پەیوەندییان بە ئیشەکانییەوە هەیە و رای خۆیشی لە سەر هەموو بابەتێك دەدات کە پێش چاوی دەخرێت ٠

ماددەی حەوتەم :

بەڕێوەبەرایەتی گشتی دیوان :

بەڕێوەبەرێکی گشتی بەڕێوەی دەبات کە بڕوانامەی سەرەتایی زانکۆی هەبێ و شارەزا و پسپۆڕ بێ .

ماددەی هەشتەم :

بەڕێوەبەرایەتی گشتی بودجە :

بەرپرسیارێتی پلاندانان دەگرێتە ئەستۆ و بودجەی هەرێم ئامادە دەکات و ، لە پێکهاتە و قۆناغەکانی بودجەی گشتی و بەشەکانی دەکۆلێتەوە ، هەروەها بڕیاری بەرایی (الاولی) لەسەر هێزی کار (میلاك) ی فەرمانگەکانی هەرێم دەدات و، پشتیوانەی پارەی پێویستیان بۆ زامن دەکات و ، رای خۆی لە سەر یاسا جۆربەجۆرەکانی دارایی دەردەبڕێت و توێژینەوە و ، لێکۆلێنەوەی شیکاری (التحليلية) لە سەر بارودۆخی دارایی و بودجەی بەردەست (الجارية) بەپێی شێوازەکانی پلاندانان ئەنجام دەدات و ، رێنمایی بۆ جێبەجێ کردنی بودجە دەر دەچوێنێ و ، بەڕێوەبەرێکی گشتیش سەرۆکایەتیی دەکات کە بڕوانامەی زانکۆیی بەدەست هێنا بێت و بە ئەزموون و پسپۆڕ بێت .

ماددەی نۆیەم :

بەڕێوەبەرایەتی ژمێریاری گشتی :

سەرپەرشتی (السیولە) ی نەختینەی خەزینـەی گشتی و چۆنێتی دەسكاریكردنی بۆ جێبـەجێكردنی بودجـەی گشتی هـەرێم بـە هـەردوو بەشـەكەیەوە بەشـی بەردەسـت (الجـاری) و بەشـی وەبـەرهێنان لـە ئەسـتۆ دەگرێـت ، هـەروەها پەرەپێدانی سیستەمی ژمێریـاری گونجـاو بـۆ ڕێكخستنی لایـەنی دارایـی ئەنجامـەكانی جێبەجێكردنەكـەی لـە ئەسـتۆ دەگرێـــت و ، كـــۆنترۆڵی ژمێریاریـــەتی دەســـكاریكردنی دارایـــی لەســـەر هـــەموو یەكـــە جێبـــەجێكارەكان دادەنێـت و ، روونكردنـــەوەكانی ژمێریاریـــەتی بـــۆ یەكـــەكانی كـــەرتی حكـــومی كـــە لـــە مـــەر كـــەزەوە پـــارەدار دەكرێن ، دیار دەكات و ، ئەنجامەكانی بەپێی ئوسووڵی ژمێریاریەتی دەخاتە بەرچاو و سیستەمەكانی چاودێری ناوخۆ لەســـەر دەســـكاریكردنی ئـــەموالی گـــشتی پەرەپێـــدەدات و پێداویـــستەكانی ســـەركەوتنیان بـــۆ فەراهـــەم دەكـــات و سەرپەرشتیی جێبەجێكردنیان دەكات چاودێری كردنی خەرجی رابوردوو و خەرجی پـاش ئەویشەوە ، لـەو سەرپێـچییە داراییانەش دەپێچێـتەوە كە جێبەجێكردنیان بە وەزارەتە دەسپێرێت ، بەڕێوەبەرێكی گشتیش سەرۆكایەتی دەكات كە بڕوانامەی زانكۆی بەدەست هێنابێت و ، بە ئەزموون و پسپۆڕ بێت .

ماددەی دەیەم :

بەڕێوەبەرایەتی گشتی باج و عەقارات :

ئـــەركی بـــەڕێوەبردنی پێداویـــستیەكانی بـــاج و وەدیهـــاتنی وەرگرتنـــی لـــە ئەســـتۆ دەگـــری و ژمێریاریەتییەكـــەی رێـك دەخـات و بەدواداچـوون بـۆ قـەرزەكانی دەكـات و قـەرزەكانی و رێكـار و بنـەماكانی وەرگرتنیـان دەسـت نیـشان دەكــات ، هــەروەها مــافی موڵكداریــەتی عــەقاری لــە هــەرێم لــە بــاری جــۆر و شــوێنەوە لــە ئەســتۆ دەگــرێ و رێكــی دەخــات و تۆمــاری پێویــستیەكانی دوور لــە (بمعــزل) لایەنــە پــسپۆرەكان دەگرێتــە دەســت و بڕیارەكــانی تــەرخان كــردن و یاســاكاری تایبــەت بــە فرۆشــتن و بەكریـدانی خانووبــەرەكانی مــوڵكی هــەرێم جێبــەجێ دەكــات و، هــەروەها بــەڕێوەبردن و بــەیاناتی ئــەو خــانوو و بەرانــەش جێبــەجێ دەكــات كــە ئــەركی بــەڕێوەبردن و فرۆشــتنیان بە وەزارەتی دارایی و ئابووری دەسپێردرێ و بەڕێوەبەرێكی گشتی سەرۆكایەتی دەكات كە بڕوانامەی زانكـۆی بەدەسـت هێنابێت و بە ئەزموون و پسپۆڕ بێت .

ماددەی یازدەم :

بەڕێوەبەرایەتی گشتی گومرك :

جێبەجێ كردنی یاسا گومرگییـەكان ئـەو فـەرمان و بڕیـار و رێنمـایی و بەندانـە مەرجانـە لـە ئەسـتۆ دەگـرێ كـە دەزگـا جۆربـە جۆرەكـانی هـەرێم ئامادەیـان دەكـەن و پەیوەنـدییان بـە پـسپۆریەتییەكانی بەڕێوەبەرایـەتی گـشتییەوە هەیـە و ، هەروەها بنەما و مەبدەئە پێویـستییەكان بـۆ ئاسـانكردنی كـردەوەی جێبـەجێ كردنـی و دانـان و جێبـەجێ كردنـی پلانی پێویست بۆ بە رەنگـار بوونـەوەی قاچـاغ و لێكۆڵێنـەوەی یاسـا گومرگییـە بـەر كارەكـان دەسـت نیـشان دەكـات و دادەنێت ، بەڕێوەبەرێكی گشتی سەرۆكایەتی دەكات كە بڕوانامەی زانكۆی هەبێت و بە ئەزموون و پسپۆڕ بێ و ، لقـی بەڕێوەبەرایەتییەكانی گومرگی هەرێمی پێوە دەلكێ .

ماددەی دوازدەم :

بەڕێوەبەرایەتی گشتیی خانەنشینی :

یاساکانی خانەنشینی جێبەجێ دەکات و خزمەتی کارمەندەکانی هـەرێم لـە فەرمانبـەر و سـەرباز و هێزەکـانی ئاسایـشی ناوخۆ دەژمێرێ ، بۆ ئەوەی مووچە و پاداشتی خانەنشین بۆ خۆیـان و خێزانـەکیان ببڕێتـەوە و بـۆ موسـتەحەقەکانیان خەرجی بکات و ، بنەماو مەبدەئیش دادەنێ و ڕێنمـایی دەردەچوێنێ و پێشنیار بـۆ پەرەپێـدانی ئـەم یاسـایانە لەبـەر ڕۆشنایی کارەتازە پەیدا بووەکان (ما یستجد مـن امـور) بـەرز دەکاتـەوە ، هـەروەها ئـەو گیروگرفتانـەش کـە لـە کـاتی جێبەجێ کردندا لە چوارچێوەی سیاسەتی دارایی هەرێمـدا ڕووبـەرووی دەبێتـەوە ، بەڕێوەبـەرێکی گـشتی سـەرۆکایەتی دەکات کە بڕوانامەی زانکۆی بەدەست هێنـا بێـت و بـە ئـەزموون و پـسپۆڕ بێـت و بەڕێوەبەراتییـەکانی خانەنـشینی لـە هەرێمدا پێوە دەلکێ .

ماددەی سیانزدەهەم :

بەڕێوەبەرایەتی گشتیی بانکە بازرگانیەکان :

بەڕێوەبـەرێکی گـشتی سـەرۆکایەتی دەکـات بڕوانامـەی زانکـۆی بەدەسـت هێنـا بێـت و ، بـە ئـەزموون و پـسپۆڕ بێـت و ، ئەمانەی خوارەوەشی پێوە دەلکێن :

١- بەڕێوەبەرایەتییەکانی بانکەکانی ئەلرەشید .

٢- بەڕێوەبەرایەتییەکانی بانکەکانی ئەلرافدەین .

٣- بەڕێوەبەرایەتییەکانی بانکەکانی هەرێم .

ماددەی چواردەم :

بەڕێوەبەرایەتی گشتی بانکە پسپۆرەکان :

بەڕێوەبەرێکی گشتی سەرۆکایەتی دەکات بڕوانامەی زانکۆی بەدەست هێنا بێت و بەئەزموون و پسپۆڕ بێـت و ئەمانـەی خوارەوەشی پێوە دەلکێت :

١-بەڕێوەبەرایەتییەکانی بانکی کشتوکاڵی و پیشەسازی .

٢- بەڕێوەبەرایەتییەکانی بانکەکانی خانووبەرە .

ماددەی پانزدەم :

کۆمپانیای گشتی تەئمین :

کاری تەئمین کردن لەسەر موڵك و ماڵی گشتی و تایبـەتی لـە ئەسـتۆ دەگـرێ ، هـەروەها تـەئمین کردنـی کەسەکانیـشی بیمەی ژیان لە ئەستۆ دایـە ، ئەمـەش لـە سـایەی ئـەو یاسـاکاریانە کـە لـەم بـوارەدا بـەرکارن ، بەڕێوەبـەرێکی گـشتی سەرۆکایەتی دەکات کە بڕوانامەی زانکۆی بەدەست هێنا بێت و بە ئەزموون شارەزا و پسپۆڕ بێت و لقـەکانی کۆمپانیـای لە پارێزگاکان پێوەدەلکێ .

ماددەی شازدەم :

بەڕێوەبەرایەتی گشتی كاروباری یاسایی :

لێكدانەوەی حوكمە داراییەكان و یاسا بەركارەكان دەگرێتە ئەستۆ و ، لێكۆڵینەوە لـە سـەر پـڕۆژەی یاسـا و ، پێڕۆكـان دەكات و ، راو راوێژی خۆیشی لە سەر ئەو مەسەلە یاساییانە دەدات كـە پێوەنـدییان بـە كاروبـاری خزمـەتی مـەدەنی و داراییەوە هەیە كە فەرمانگەكانی هەرێمەوە دەیخەنە بەردەم وەزارەت ، هەروەها شێوەی یاسـایی بـۆ گرێبەسـت و ئـەو پڕۆژە یاسا و پێڕۆ و رێنماییانە بۆ بەردەم دادگاكان ئامادە دەكات كە پێوەندییان بە ئیش و كاری وەزارەتەكەوە هەیەو بەڕێوەبەرێكی گشتی سەرۆكایەتی دەكات كە بڕوانامەی زانكۆی لە یاسادا بەدەست هێنا بێت٠

ماددەی حەڤدەم :

یەكەم : كار و پسپۆڕییەكانی پێكهاتەكانی وەزارەت بەپێڕۆیەك دیار دەكرێن

دووەم : وەزیر بۆی هەیە لە كاتی پێویستدا بەڕێوەبەرایەتی و بەش و هۆبە بكاتەوە یان هەڵیان بوەشێنێتەوە یان یەكیان بخات ٠

ماددەی هەژدەم :

یەكەم : یاسای وەزارەتی دارایی و ئابووری ژمارە(١٣) ی ساڵی ١٩٩٢ هەڵدەوەشێتەوە .

دووەم : كار بە هیچ دەقێكی یاسایی یان بڕیارێك ناكرێ كە لەگەڵ حوكمەكانی ئەم یاسایەدا ناكۆك بێ .

ماددەی نۆزدەم :

لە سەر ئەنجومەنی وەزیران و لایەنە پەیوندیدارەكان پێویستە حوكمەكانی ئەم یاسایە جێبەجێ بكەن .

ماددەی بیستەم:

ئەم یاسایە لە رۆژی بلاوكردنەوەی لە رۆژنامەی فەرمی (وەقایعی كوردستان) دا جێبەجێ دەكرێت .

مسعود بارزانی

سەرۆكی هەرێمی كوردستان _ عێراق

هەولێر

٨/ تەمموزی /٢٠١٠ی زایینی

١٧/ پوشپەڕ / ٢٧١٠ی كوردی

٢٦/ رجب / ١٤٣١ی كۆچی

هۆكارەكانی دەرچوونی ئەم یاسایە

بـــۆ یەكگرتنـــەوەی هـــەردوو وەزارەتـــی دارایـــی لـــە هـــەرێمی كوردســـتان لـــە یـــەك وەزارەتـــدا لـــە ژێـــر نـــاوی وەزارەتـــی دارایـــی و ئـــابووری بـــۆ ئـــەوەی وەزارەت بـــە ئەركـــەكانی لـــە رێكخـــستنی كاروبـــاری دارایـــی و ئـــابووری هەڵبـــستێ و چـــاودێری ســـەلامەتی دەســـتكاری كـــردن بـــە مـــاڵ و مـــوڵكی گـــشتییەوە بكـــات و باشـــترین بـــەكارهێنان بۆ دەرامەتە داراییەكانی هەرێم وەدی بهێنێ ئەم یاسایە دەرچووێندرا .

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

هەرێمی کوردستانی عێراق

سەرۆکایەتی هەرێم

سەرۆك

بەناوی گەلەوە

بڕیار

ژمارە (٦)ساڵی ٢٠١٠

بەپێی ئەو دەسەڵاتەی لەبڕگەی (١)ی ماددەی (١٠)ی یاسای سەرۆکایەتی هەرێمی کوردستان – عێراق ژمارە (١)ی ساڵی ٢٠٠٥ی هەموارکراو پێمان دراوە و ، بە پاڵپشتی ئەو یاساکارییەی پەرلەمانی کوردستان – عێراق کردویەتی لە دانیشتنی ژمارە (١٨) لە ٢٠١٠/٦/٢٣ بڕیارماندا بەدەرکردنی :

یاسای ژمارە (٦)ی ساڵی ٢٠١٠

یاسای وەزارەتی کشتوکاڵ و سەرچاوەکانی ئاو لە هەرێمی کوردستان – عێراق

بەشی یەکەم

پێناسە و ئامانجەکان

ماددەی یەکەم :

مەبەست لەم زاراوانەی خوارەوە ، لەم یاسایەدا ، ماناکانی بەرامبەریانە :

یەکەم : هەرێم : هەرێمی کوردستان – عیراق .

دووەم : وەزارەت : وەزارەتی کشتوکاڵ و سەرچاوەکانی ئاوی هەرێم .

سێیەم : وەزیر : وەزیری کشتوکاڵ و سەرچاوەکانی ئاوی هەرێم .

ماددەی دووەم :

وەزارەت بۆ جێبەجێ کردن و وەدیهێنانی ئەم ئامانجانەی خوارەوە هەوڵ دەدات :

یەکـــەم : دانـانی سـتراتیجیەت و سیاسـەت و پـلان بـۆ پەرەپێـدان و گەشـەپێدانی وەبـەرهێنانی کـەرتی کـشتوکاڵی (رووەکـی و ئـاژەڵی) بـۆ سەرچـاوەکانی ئـاوی (سـەر زەوی و ژێـر زەوی) لـە هــەرێم بـۆ وەدیهێنــانی باشـترین بە کارهێنانی (الاسـتخدام الامثـل) سـامانی ئـاو و، جێبـەجێ کردنـی پلانـی سـتراتیژی پێـنج سـاڵەی کـەرتی کـشتوکاڵ لە پێناو کیفایەتی خۆیی لە مەوادی خۆراکی هەرێم لە بەروبوومە کشتوکاڵیەکاندا .

دووەم : ئامادە کردنی لێکۆڵینەوەی سوودی هونەری و ئابووریی بۆ ئەو پرۆژانەی کە سەر بە وەزارەتن و ، ئەنجامدانی لێکۆڵینەوەی تایبەتی ، لەوانەش : لێکۆڵینەوەی رووپێوکردنی خاك و ، ئامادەکردنی نەخشەی بەروبوومی کشتوکاڵ و ، ئەنجامدانی توێژینەوەی زانستی و ، دانانی نەخشەی ئەندازەییەکان و ، ئامادەکردنی بەرنامەی گەشە پێدان و ، کارکردن لەسەر سەرپەرشتی کردن و بەدواداچوونی جێبەجێکری پرۆژەکانی وەزارەت بەپێی پلانە بڕیار لەسەر دراوەکان .

سێیەم : دامەزراندنی پرۆژە ستراتیژییەکان لەوانەش ، دامەزراندنی بەنداو و پرۆژەی ئاودێری ، پرۆژەکانی پاراستنی سامانی ئاوی سەر زەوی و ژێر زەوییە بە کارهێنانی ئامێری تازە بابەت .

چوارەم : کارکردن بۆ رێکخستنەوەی ژێر خانی کەرتی کشتوکاڵ ، بە جۆرێك ، کە گەشە پێدانی بەروبوومی کشتوکاڵی بەهەردوو بەشەکەیەوە رووەکی و ئاژەڵی گەشە پێبدات .

پێنجەم : دانانی پلانی تایبەتی بۆ نەهێشتنی مەترسییەکان لافاو و ، کۆنترۆڵکردنی سێلاو (السیول) و، بەڕێوەبردنی ئاوەڕێژەی (حەوزی) رووبارەکان و ، رێکخستنی دابەشکردنی ئاو و ، رووبەڕووبوونەوەی وشکەساڵی و چارەسەرکردنی ئاسەوارەکانی لەسەر سەرچاوەکانی ئاو .

شەشەم : بنیادنانی تاقیگەو ، وێستگەی تاقیکردنەوە و ، گەشە پێدانی بنکەکانی توێژینەوەی کشتوکاڵی و ، ئەنجامدانی تاقیکردنەوەی زانستی بەهاوکاری لەگەڵ زانکۆکان و ، کارکردن بۆ گشتاندنی ئەنجامی توێژینەوەکان و گەیاندنیان بە جوتیاران لە رێگەی دامودەزگاکانی رێنماییکردنی کشتوکاڵییەوە ، بەمەبەستی پەرەپێدانی چەندایەتی و چۆنایەتیی بەرهەم .

حەوتـــــەم : پێـــشنیار کـــردن و تۆژینـــەوە لـــەو ئامرازانـــەی کـــە دەبنـــە هـــۆی زامـــن کردنـــی بـــەکارهێنانی زەوی وزاری کـــشتوکاڵی و کـــارکردن بـــۆ وەبـــەرهێنانی و پاراســـتنی و چارەســـەرکردنی جـــۆری ئـــاو و پەرەپێـــدان و چـــاککردنی دامـــەزراوەکانی ئـــاودێری و خـــاك لـــە رێگـــای جـــەخت کـــردن لەســـەر جێبـــەجێ کردنـــی یاســـاکانی کشتوکاڵی و ئاو و ژینگە بە جۆرێك کە لەگەڵ پێوەرە نێودەوڵەتییەکاندا بگونجێت .

هەشتەم : جێبەجێ کردنی ئەو یاسایانەی کە تایبەتن بە چەسپاندنی مافی دەستکاری کردن لە زەوی و زاری کشتوکاڵی جوتیاران و یەکلاکردنەوەی ئەو زەوییانەی کە یەکلاکردنەوەیان تەواو نەبووە یان بڕیارەکانی چەسپاندنی مافی زەوی تیایاندا بەپێی یاسای چاکسازی کشتوکاڵی پلەی کۆتایی وەرنەگرتووە .

نۆیەم : هەنگاونان بەرەو پێکهێنانی یەکەی گەورەی بەرهەمی کشتوکاڵ و، هاندانی یەکە بچووکەکان بە تێکەڵکردنی و یەکتر تەواو کردن (التکامل) .

دەیەم : کارکردن لەسەر هاندان و رێکخستنی وەبەرهێنان لە کەرتی کشتوکاڵ بە هەردوو بەشەکەیەوە رووەکی و ئاژەڵی و کەرتی ئاو و پێشکەش کردنی ئاسانکاری پێویست بۆیان تا بەشداری لە گەشەکردنی کشتوکاڵی هەرێمدا بکەن .

یازدەم : کارکردن بۆ بووژاندنەوە و گەشە پێدان و پەرەپێدانی پرۆژەکانی سامانی ئاژەڵ و پاشکۆکانی لە هەرێمدا و پەیرەوکردنی شێوازی زانستی بۆ پاراستنی ئەم سامانە لە نەخۆشی و زیادکردنی بەرهەم و چاککردنی جۆرەکانی .

دوازدەم : کارکردنی بەردەوام و ، دانانی پلانی زانستی بۆ بەرەنگار بوونەوەی پەتا و نەخۆشی و درم ، لەگەڵ فەراهەمکردنی ئەو رێگایانەی کە زامنی پاراستنی دەکەن و، رێگا لە بڵاوبوونەوەیان دەگرن .

سێزدەم: بایەخدان بە رەز و دارستان (سروشتی و دەستکرد) و لەوەرگاکان و پاراستنیان ، چونکە سامانی نەتەوەیی و نیشتمانین و پیشتیوانی کردن لە شوێنە پارێزراوە سروشتییەکان .

چواردەم : گەشەپێدانی دەرامەتی مرۆیی و ، پێشکەش کردنی خزمەتی رێنماییکردن و، تێگەیاندنی جوتیار و رەزەوانان دەربارەی باشترین بەکارهێنانی سامانی ئاوی و، بنەماکانی بەرهەمهێنانی کشتوکاڵی و ، پشت بەستن بە تەکنۆلۆجیا و پێداویستە هاوچەرخەکانی کشتوکاڵ ، بە جۆرێك کە خزمەتی کەرتی کشتوکاڵ لە هەرێمدا بکات .

پازدەم: پشت بەستن بە سیاسەتی تایبەت بە بەرێوەبردنی تەواو کاری سامانە ئاوییەکان و توندکردنەوەی یاساکان و دەربەست کردنی ئەو کەرتانەی بەکاری دەهێنن بە جێبەجێ کردنی لە پێناو پاراستنی سامانی ئاوی لە هەرێمدا و کارکردن بە هەماهەنگی لەگەڵ وەزارەتەکان یا دامودەزگا حکومیەکانی دیکە و ، هەروەها ئەو رێکخراوە حکومییانەی کەسەر بە نەتەوە یەکگرتووەکانن لە پێناو پەرە پێدانی کەرتی کشتوکاڵی و سامانی ئاوی و ، ئاگادار بوون لەو رۆڵە زیندووەی کە لە وەرگرتنی بڕیارە خۆجیەتی و نیشتمانی و هەرێمی و نێودەوڵەتی سامانە ئاویەکان و راسپادەکانیدا دەیگێڕێ .

شازدەم: هاندانی جووتیاران بۆ دامەزراندنی کۆمەڵەی هەرەوەزی کشتوکاڵی پسپۆر بۆ کەرتی تایبەت و بەشداریکردنی لە پێناو دروست کردنی یەکەی بەرهەمهێنانی گەوردا.

حەڤدەم : هاندانی پیشەسازی خۆراك بە رێگای زامن کراو و دابین کردنی کەرەستەی خاوی کشتوکاڵی بۆ پیشەسازی .

هەژدەم: گرینگیدان بە سامانی ماسیی و پەروەردەکردنی مێش هەنگ .

نۆزدەم: پاراستنی بەروبوومی کشتوکاڵی ناوخۆ و ، دانانی سیاسەتی بازاڕکاری و هەڵگرتن (التخزینیه) و ، بەشداریکردن لە دانانی نرخ لەسەر بەروبوومەکانی کشتوکاڵ .

بەشی دووەم
پێکهاتەکانی وەزارەت

ماددەی سێیەم :

یەکـــەم : وەزیـر بەرپرسی بـالاّی وەزارەتەکەیـە و ، بەرپرسـە لـە کارەکـانی و ئاراسـتەکردنی سیاسـەتەکەی و سەرپەرشـتی و چـاودێری کردنـی و، لـەوەوە و بـە سەرپەرشـتی ئـەو هـەموو بریـار و فـەرمان و ڕێنماییـەك کـە پەیوەنـدی بـە ئـەرکی وەزارەت و پێکهاتـە و دەسـەلاّتەکانی و کاروبـارە هونـەری و دارایـی و کـارگێری و ڕێکخستنەوە هـەبێ ، بـەپێی حوکمـەکانی یاسـا دەردەچێت و ، بەرامبـەر ئەنجومـەنی وەزیـران بەرپرسـە ، چـونکە خۆیـشی ئەنـدامێکی هاوکـارە تیایـدا و بـۆی هەیـە هەنـدێ لـە دەسـەلاّتەکانی بەهـەر دوو بریکـاری وەزارەت یا بەڕێوەبەر گشتییەکان یان کێ لە وەزارەت بە گونجاو دەزانێ بدات .

دووەم : هەر دوو بریکاری وەزارەت

أ- بریکاری وەزارەت بۆ کاروباری کشتوکاڵی :

هاوکاری وەزیر دەکات بۆ جێبەجێ کردنی سیاسەتی و سەرپەرشتی ئەو کاروبارانە دەکات کە بەکشتوکاڵەوە تایبەتن و ئەو ئەرکانەش ئەنجام دەدات کە وەزیر لە بەڕێوەبردنی کاروباری وەزارەتدا پێی دەسپێری ، بە مەرجێ بڕوانامەی سەرەتایی زانکۆی هەبێ و بە ئەزموون و پسپۆڕ بێ

ب-بریکاری وەزارەت بۆ کاروباری سەرچاوەکانی ئاو :

هاوکـاری وەزیـر دەکـات لـە ئاراسـتەکردنی وەزارەت و سەرپەرشـتی ئـەو کاروبارانـە دەکـات کـە بەکاروباری سەرچاوەکانی ئاوەوە تایبەتن و ، ئەو ئەرکانەش ئەنجام دەدات کە وەزیر لە بەڕێوەبردنی کاروباری وەزارەتدا پێی دەسپێرێ ، بە مەرجێ بڕوانامەی سەرەتایی زانکۆی هەبێ و ، بە ئەزموون و پسپۆڕ بێ .

ســێیەم : نووسـینگەی وەزیـر : فەرمانبـەرێك بـە پلـەی بەڕێوەبـەر سـەرۆکایەتی دەکـات و بـەڕێوەی دەبـات کـە بڕوانامـەی سـەرەتایی زانکـۆی بـە دەسـت هێنـا بێـت و بـە ئـەزموون و پـسپۆڕ بـێ و ژمارەیـەکیش فەرمانبـەر هاوکاری دەکەن .

چـوارەم : نووسـینگەی بریکـارانی وەزارت : هـەر نووسـینگەیەك فەرمانبـەرێك بـە پلـەی بەڕێوەبـەر بـەڕێوەی دەبـات کە بڕوانامەی سەرەتایی زانکۆی بەدەست هێنابێ و ژمارەکیش فەرمانبەر هاوکاری دەکەن .

پێنجـەم : ڕاوێـژکاران : ژمارەیـان لـە چـوار تێپـەڕ ناکـات و دەبـێ هـەڵگری بڕوانامـەی سـەرەتایی زانکـۆ بـن و هەریەکەشیان لە یەکێك لە پسپۆڕایەتی و کاروبارە سەرەکییەکانی وەزارەتدا شارەزایی و کارکردنی هەبێ .

شەشـەم : بەڕێوەبەرایەتییـە گـشتییەکان : وەزارەت لـەم بەڕێوەبەرایەتییـە گـشتییانەی خـوارەوە پێـك دێـت و هـەر یـەکیان بەڕێوەبـەرێکی گـشتی سـەرۆکایەتی دەکـات کـە بڕوانامـە سـەرەتایی زانکـۆی بەدەسـت هێنـابێ و بە ئەزموون و پسپۆر بێت :

١- بەڕێوەبەرایەتی گشتی دیوان : تایبەت دەبێ بە کاروباری کارگێری ودارایی لـە دیـوانی وەزارەت و سەرپەرشـتی پێکهاتەکانی وەزارەت دەکات و لە چوار چێوەی پسپۆرایەتییە کەیدا بەدواداچونی ئیش کارەکانی دەکات

٢- بەڕێوەبەرایەتی گشتی بەنداو و گۆماو ئاو: تایبەت دەبێ بە ئامادە کردنی پێداویستی بەنداوی گەورە و بچووکەکان وجێبەجێ و سەرپەرشتیان دەکات و وەگەڕیان دەخات و دامەزراوەکانی دەپارێزێ و رێکی دەخات و ئاو کۆدەکاتەوەو بەری دەدات .

٣- بەڕێوەبەرایەتی گشتی زەوی و زاری کشتوکاڵی: تایبەتە بەجێبەجێ کردنی یاسا بەرکارەکانی زەوی زار لە هەرێمدا و ، رێکخستن و فەراهەم کردنی زەوی و زار بۆ وەبەرهێنان و پرۆژە کشتوکاڵییەکان .

٤- بەڕێوەبەرایەتییە گشتییە کانی کشتوکاڵ لە پارێزگاکانی هەرێم و ئیدارەی تایبەتی گەرمیان : سەرپەرشتی جێبەجێ کردنی پرۆژە کشتوکاڵییەکانی پارێزگاکە دەکات و بەڕێوەبەرایەتی و لقەکانی کشتوکاڵی پێوە دەلکێ لە سنووری هەرێکێکیاندا .

٥- بەڕێوەبەرایەتی گشتی پلاندانان وبەدواداچون : تایبەت دەبێ بەدانانی پلانی ئاسایی و ستراتیژی وەبەرهێنان و، نەخشەش بۆ پرۆژە ئەندازەییەکان ئامادە دەکات و بەدواداچوونی جێبەجێ کردنی پلانەکان دەکات و کار بۆ کۆنترۆلکردنی ئامار و هێزی کار و سیستەمەکانی زانیاری دەکات وسەرپەرشتی و بەدواداچوونی ئەرکی بەڕێوەبەرایەتی خزمەتە کشتوکاڵییەکانی وەزارەت و پارێزگاکاندا دەکات .

٦- بەڕێوەبەرایەتی گشتی تۆژینەوە و رێنمایی کشتوکاڵی: ئەرکی ئەنجامدانی تۆژینەوەی کشتوکاڵی و ئاو و رێنمایی جوتیاران و گواستنەوەی ئەنجامی توێژینەوەکان بۆ کێڵگەی جوتیاران لە ئەستۆ دەگرێت .

٧- بەڕێوەبەرایەتی گشتی رەز و دارستان و لەوەرگا: تایبەت دەبێ بە کاروباری دارستانە سروشتی و دەست کرد و رەز و لەوەرگاکان .

٨- بەڕێوبەرایەتی گشتی سامانی ئاژەڵ و بەیتاڵی : تایبەت دەبێت بە سامانی ئاژەڵ و پەلەوەر و ماسی و پزیشکی بەیتاڵی .

٩- بەڕێوبەرایەتی گشتی سەرچاوە ئاویەکان : تایبەت دەبێ بەسەرپەرشتی جێبەجێ کردنی پرۆژەکانی ئاوی سەر زەوی و ژێژ زەوی لەوانەش پرۆژەکانی ئاودێری و هەڵسەنگاندنی کۆگا ئاوییەکانی ژێر زەوی و لێدانی بیر و دابین کردنی ئاو بۆ مەبەستە جۆر بەجۆرەکان .

١٠- ئەنجوومەنی راوێژکاری وەزارەت کە لەمانە پێك دێت :

أ- وەزیر

ب- هەر دوو بریکاری وەزارەت

ج- راوێژکارانی وەزارەت

د- بەڕێوەبەر گشتییەکانی وەزارەت

هـ- سەرۆکی یەکێتی جوتیاران لە هەرێم

و- وەزیر بۆی هەیە نوێنەری وەزارەتەکانی دیکەی پەیوەندیدار یا شارەزایان لە دەرەوەی وەزارەت لە کاتی پێویستدا میوانداری بکات ، بێ ئەوەی مافی دەنگدانیان هەبێ .

ماددەی چوارەم :

وەزیر بۆی هەیە گرێبەست لەگەڵ کەسانی ئاسایی و مەعنەوی بە ئـەزموون و پـسپۆر لـە نـاوەوەی هـەرێم یـا دەرەوەی مـۆر بکـات بـۆ ئـەوەی بـەو ئەرکانـە هەڵبـستێ کـە پێیـان دەسـپێردرێ و بـۆ ئـەو ماوەیـەی کـە بـە گونجـاوی دەزانـێ پاش وەرگرتنـی رەزامەنـدی ئەنجومـەنی وەزیـران و مـاف و ئەرکەکانیـشیان بـەپێی یاسـا و رێنماییـە کـار پێکراوەکـان لەلایەن وەزیرەوە دەست نیشان دەکرێ .

بەشی سێیەم
حوکمە گشتی و کۆتاییەکان

ماددەی پێنجەم :

یەکەم : ئەرکی پێکهاتە و بەشەکانی وەزارەت بە پێڕەو دیار دەکرێن .

دووەم : وەزیـر بـۆی هەیـە هـەر بەڕێوەبەرایەتییـەك یـان لقێـك یـان بەشـێك یـان هۆبەیـەك یـان یەکەیـەك لـە چوارچـێوەی پێکهاتـەکانی وەزارەت بـەپێی پێویـستییەکانی کـارو لـە کـاتی پێویـستیدا بکاتـەوە یـان تێکـەڵ بکات یان هەڵبوەشێنێەوە.

سێیەم : وەزیر بۆی هەیە رێنمایی پێویست بۆ ئاسانکردنی جێبەجێ کردنی حوکمەکانی ئەم یاسایە دەربچوێنێت .

ماددەی شەشەم :

وەزارەتـی کـشتوکاڵ و سەرچـاوەکانی ئـاو جێـی هـەر دوو وەزارەتـی کـشتوکاڵ و وەزارەتـی سەرچـاوەکانی ئـاو دەگرێتـەوە لـە هـەر شـوێنێك لـە یاسـاو پێڕەوەکارپێکراوەکانـدا هاتبێـت کـە بـە کـشتوکاڵ و سەرچـاوەکانی ئـاوەوە تایبەت بن .

ماددەی حەوتەم :

یەکەم : هەر دوو یاسـای وەزارەتـی کـشتوکاڵ ژمـارە(١) ی سـاڵی ٢٠٠٧ و وەزارەتـی سەرچـاوەکانی ئـاو ژمـارە(٩) ی ساڵی ٢٠٠٦ هەڵدەوەشێنەوە .

دووەم : هەموو ماف و پابەندی و کەل و پەل و میلاکاتی هەردوو وەزارەتی کشتوکاڵ و سەرچاوەکانی ئاو بۆ وەزارەت دەگەرێتەوە .

ماددەی هەشتەم :

کار بەهیچ دەقێکی یاسایی یان بڕیارێك ناکرێ پێچەوانەی حوکمەکانی ئەم یاسایە بێت .

ماددەی نۆیەم :

پێویستە لەسەر ئەنجومەنی وەزیران ولایەنە پەیوەندیدارەکان حوکمەکانی ئەم یاسایە جێبەجێ بکەن .

ماددەی دەیەم :

ئەم یاسایە لە رۆژی بلاَوکردنەوەی لە رۆژنامەی فەرمی (وەقایعی کوردستان) دا جێبەجێ دەکرێت .

مسعود بارزانی
سەرۆکی هەرێمی کوردستان - عێراق

هەولێر
٨/ تەمموزی /٢٠١٠ی زایینی
١٧/ پوشپەڕ / ٢٧١٠ی کوردی
٢٦/ رجب / ١٤٣١ی کۆچی

هۆیە پێویستەکانی دەرچوواندنی

لەبەر ئەوەی کە هەرێمی کوردستان – عیراق ، هەرێمیکی کشتوکاڵییە و ، لە سەرچاوەکانی ئاو دا دەوڵەمەندە و ، لەبەر گرنگیی ئاویش لە زۆربەی بوارەکانی ژیان و، لەبەر ئەوەش کە رۆڵێکی گەورەی لە گەشەپێدانی ئابووریدا هەیە و ، بەو مەبەستەش کە بەروبوومی کشتوکاڵ پەرەبسێنێ و چاکتر بکرێت و ، چارەسەری تەواو بۆ ئەو کۆسپانە بدۆزێتەوە کە ریگا لە چاکتر بەکارهێنانی سەرچاوەکانی توانستی سروشتی وماددی و بەشەری سەرچاوەکانی ئاو لە هەرێمدا دەگرن و، بەمەستی رەخساندنی کەش و هەوای لەبار بۆ بنیادنانەوەی ژێرخانی هەردوو کەرتی کشتوکاڵی و ئاو و، وەدیهێنانی خۆکیفایەتی (الاكتفاء الذاتي) لە سەبەتەی خۆراك و ، دابینکردنی ئاسایشی خۆراك و ئاو و ، بووژاندنەوەی دێهات و گوندەکان و، لەبەر ئەوەش کە وەزارەتی کشتوکاڵ و وەزارەتی سەرچاوەکانی ئاو کران بەیەك وەزارەت بەناوی (وەزارەتی کشتوکاڵ و سەرچاوەکانی ئاو) و ، لە بەر ئەو گۆڕانکارییانەش کە لە پێکهاتەکەیدا روویان دا ، ئەم یاسایە دانرا.

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

هەرێمی کوردستانی عێراق
سەرۆکایەتی هەرێم
سەرۆك

بەناوی گەلەوە
بڕیار
ژمارە (٧) ساڵی ٢٠١٠

بەپێی ئەو دەسەلاٌتەی لەبڕگەی (١)ی ماددەی (١٠)ی یاسای سەرۆکایەتی هەرێمی کوردستان – عێراق ژمارە (١)ی ساڵی ٢٠٠٥ی هەموارکراو پێمان دراوە و ، بەپاڵپشتی ئەو یاساکارییەی پەرلەمانی کوردستان – عێراق کردویەتی لە دانیشتنی ژمارە (١٨) لە ٢٠١٠/٦/٢٣ بڕیارماندا بەدەرکردنی :

یاسای ژمارە (٧)ی ساڵی ٢٠١٠
یاسای هەموارکردنی یاسای ژوورە بازرگانی و پیشەسازییەکان
لە هەرێمی کوردستان - عێراق ژمارە (١٤)ی ساڵی ١٩٩٣

ماددەی یەکەم :

ماددەی سی و دووەم هەموار دەکرێ و ئەمەی خوارەوەی بۆ زیاد دەکرێ و دەبێتە بڕگەی (٣) بۆی :

٣– حوکمەکانی یاسای خزمەت و خانەنشینی مەدەنی کارپێکراو لە هەرێم ئەو فەرمانبەرانەی ژوورە بازرگانی و پیشەسازیانەی هەرێمیش دەگرێتەوە کە پێش جێبەجێکردنی یاسای ژمارە (٤٣)ی ساڵی ١٩٨٩ دامەزراون و لە خزمەت کردن بەردەوامن .

ماددەی دووەم :

ئەمەی خوارەوە بۆ سەر یاساکە زیاد دەکرێ و دەبێتە ماددەی سی و سێیەمی (دووبارە) :

مافی ئەو کەسانەی کە حوکمەکانی بڕگەی (٣) لە ماددەی یەکەمی ئەم یاسایە دەیانگرێتەوە لە بەڕێوەبەرایەتی خانەنشینی و بیمەی کۆمەلاٌیەتی سەر بە وەزارەتی کارو کاروباری کۆمەلاٌیەتی بۆ بەڕێوەبەرایەتی خانەنشینی گشتی سەر بەوەزارەتی دارایی و ئابوری هەرێم دەگوازرێتەوە .

ماددەی سێیەم :

پێویستە لەسەر ئەنجومەنی وەزیران و لایەنە پەیوەندیدارەکان حوکمەکانی ئەم یاسایە جێبەجێ بکەن .

ماددەی چوارەم :

ئەم یاسایە لە ڕۆژی بڵاوکردنەوەی لە ڕۆژنامەی فەرمی (وەقائیعی کوردستان) جێبەجێ دەکرێ .

مسعود بارزانی

سەرۆکی هەرێمی کوردستان - عێراق

هەولێر

٨/ تەمموزی /٢٠١٠ی زایینی

١٧/ پوشپەڕ / ٢٧١٠ی کوردی

٢٦/ رجب / ١٤٣١ی کۆچی

هۆیە پێویستەکانی دەرچوواندنی

بۆ ئەوەی بەش خوراوی توێژێك لە فەرمانبەرانی یەکێتی ژوورە بازرگانی و پیشەسازی لە هەرێم ، لەوانەی کە لەپێش جێبەجێ کردنی یاسایی ژمارە (٤٣)ی ساڵی ١٩٨٩ لە خزمەت کردن بەردەوامن ، هەڵبگرێت و حوکمی یاساکانی خزمەتی مەدەنی بەرکار لە هەرێم بیانگرێتەوە ، ئەم یاسایە دەرچوێندرا .

بسم الله الرحمن الرحيم

إقليم كوردستان – العراق
رئاسة الاقليم
الرئيس

باسم الشعب

قرار

رقم (٥) لسنة ٢٠١٠

وفقا للصلاحيات الممنوحة لنا فى الفقرة الأولى من المادة العاشرة لقانون رئاسة إقليم كوردستان – العراق رقم (١) لسنة ٢٠٠٥ المعدل و بناءاً على ما شرعه برلمان كوردستان – العراق في جلسته المرقمة (١٦) في ٢٠١٠/٦/٢١ قررنا إصدار :

قانون رقم (٥) لسنة ٢٠١٠

قانون وزارة المالية و الأقتصاد لأقليم كوردستان - العراق

المادة الأولى :

يقصدبالتعابير الأتية المعاني المبينة ازاءها لأغرض هذاالقانون :

أولاً: الاقليم: إقليم كوردستان – العراق .

ثانياً: الوزارة : وزارة المالية و الأقتصاد للاقليم .

ثالثاً: الوزير: وزير المالية و الأقتصاد للاقليم .

رابعاً: الوكيل: وكيل وزارة المالية و الأقتصاد للاقليم .

خامساً: المجلس: مجلس الوزارة .

المادة الثانية :

تهدف الوزارة الى وضع الاسس العامة لأدارة وتنظيم الموارد المالية والأقتصادية و مراقبة ملائمة التصرف بها وتحقيق الأستخدام الامثل لها و وضع اسس واتجاهات التخطيط المالي و الأقتصادي للاقليم و تحديد الاطار العام التفصيلي لعناصر الخطة المالية و الأقتصادية ضمن اطار السياسة العامة لها وخطط التنمية الاقليم .

المادة الثالثة:

أولاً: الوزير: هو الرئس الأعلى للوزارة و المسؤول عن أعمالها توجية سياستها و الاشراف و الرقابة عليها و تصدر منة تنفذ بأشرافه جميع القرارات و التعليمات و الأوامر في كل ما له علاقة بمهام الوزارة و تشكيلاتها و صلاحياتها وسائر شؤونها الفنية و الادارية و المالية و التنظيمية وفق احكام القانون و يكون مسؤولاً أمام مجلس الوزراء بصفته عضواً متضامنا فيه ، و له تخويل بعض صلاحياته الى الوكيل او المدراء العامين أو من يراه مناسباً و يتولى التنسيق مع البنك المركزي العراقي في كل مايتعلق بتنظيم و رسم السياسة النقدية و الصيرفية الاشراف على فروع البنك المركزي العراقي في الاقليم .

ثانياً: مكتب الوزير : يرأسه موظف بدرجة مدير من ذوي الخبرة والكفاءة و يتولى المهام الموكلة اليه من قبل الوزير و يكون مسؤولاً عن تنظيم و حفظ السجلات و المراسلات الخاصة بالوزير و يعاونة عدد من الموظفين .

ثالثاً: مديرية الرقابة و التفتيش المالي : ترتبط مباشرة بالوزير و تتولى اعمال الرقابة الداخلية في الوزارة و الدوائر التابعة لها و كذلك تقوم باعمال التدقيق و التفتش فى كافة دوائر الاقليم في حالة وجود اختلاس أو تلاعب بالاموال العامة و مراقبة كيفية التصرف بها ، يرأسها موظف بدرجة لا تقل عن مدير و يحمل شهادة جامعية و له خبرة و أختصاص .

رابعاً: مديرية العلاقات و الاعلام : ترتبط مباشرة بالوزير ، يرأسها موظف بدرجة لاتقل عن مدير يحمل شهادة جامعية، و من ذوي الخبرة و الاختصاص .

المادة الرابعة :

أولاً: وكيل الوزارة : يساعد الوزير في تنفيذ سياسة الوزارة و الاشراف على شؤونها و ما يخول له من صلاحيات من قبل الوزير .

ثانياً: مكتب وكيل الوزير : يرأسه موظف بدرجة مدير ، ومن ذوي الخبرة والكفاءة يتولى المهام التي تناط به من الوكيل .

ثالثاً: مركز التدريب و التطوير المالي و الاداري الأقتصادي : يرأسه موظف بدرجة مدير يحمل شهادة جامعية و له خبرة و اختصاص و يعاونه عدد من الموظفين .

المادة الخامسة :

هيئة المستشارين : تتكون الهيئة من اربعة مستشارين من ذوى الخبرة و الاختصاص و على ان يكونوا حاصلين في الاقل على شهادة جامعية أولية على الاقل في الاختصاصات التالية :

١– الشؤون الادارية و المالية .

٢– الشؤون المصرفية .

٣– الشؤون الأقتصادية و التجارية

٤– الشؤون القانونية .

المادة السادسة :

المجلس :

١–يشكل في الوزارة مجلس برئاسة الوزير ويضم في عضويته كلاً من :

أ– وكيل الوزارة – عضواً

ب– المستشارون – اعضاء

ج– المدراء العامين في الوزارة – اعضاء

د– أي اختصاصي من داخل الوزارة او خارجها ممن يرتأي الوزير الاستعانة به عند الضرورة دون ان يكون له حق التصويت .

٢- يتولى المجلس مناقشة الخطة العامة للوزارة و إقرارها و متابعة تنفيذها و اقتراح السياسة المالية والأقتصادية مناقشة التقارير الدورية و دراسة المعوقات التي تعترض مسيرة اعمالها و اقتراح الحلول العلمية لها و دراسة مشروعات القوانين والانظمة و التعليمات المتعلقة بأعمالها و إبداء الرأي في كل مايعرض عليه من قضايا .

المادة السابعة :

مديرية الديوان العامة :

يرأسها مدير عام حاصل على شهادة اولية و من ذوي الخبرة و الاختصاص .

المادة الثامنة :

مديرية الموازنة العامة :

تتولى مسؤولية التخطيط واعداد الموازنة للا قليم و دراسة مكونات و مراحل الموازنة العامة وتقسيمها ، وكذلك الاقرار الاولي لخطط القوى العاملة (الملاكات) لدوائر الاقليم و تأمين اعتماد المبالغ اللازمة لها و إبداء الرأي في التشريعات المالية المختلفة ، واجراء البحوث و الدراسة التحليلية للوضع المالي و الموازنة الجارية وفق اساليب التخطيط المالي و اصدار تعليمات تنفيذ الموازنة ، ويرأسها مدير عام حاصل على شهادة جامعية و من ذوي الخبرة والاختصاص .

المادة التاسعة :

مديرية المحاسبات العامة :

تتولى الاشراف على السيولة للخزينة العامة و كيفية التصرف بها لتنفيذ الموازنة العامة للاقليم بقسميها الجاري و الاستثماري ، و تطوير النظام المحاسبي الملائم لتنظيم الجانب المالي لنتائج تنفيذها، و السيطرة المحاسبية للتصرفات المالية لجميع الوحدات المنفذة لها، و تحديد البيانات المحاسبية لوحدات القطاع الحكومي الممولة مركزيا و عرض النتائج وفق الاصول المحاسبية ، و تطوير نظم الرقابة الداخلية للتصرف بالأموال العامة و توفير مستلزمات نجاحها و الاشراف على تنفيذها بما في ذلك الرقابة السابقة و اللاحقة للصرف ، و التحقيق في المخالفات المالية التي يناط امر تنفيذها بالوزارة ، يرأسها مدير عام حاصل على شهادة جامعية و من ذوي الخبرة و الاختصاص.

المادة العاشرة :

المديرية العامة للضرائب و العقارات :

تتولى ادارة متطلبات تحقيق الضرائب وجبايتها و تنظيم حساباتها و متابعة ديونها و تحديد ديونها و تحديد اجراءات و اسس الجباية ، كما تتولى حق الملكية العقارية للاقليم من الناحية النوعية و المكانية و تنظيمها و مسك السجلات اللازمة بذلك بمعزل عن الجهات المختصة و تنفيذ قرارات التخصيص و التشريعات الخاصة لبيع و ايجار العقارات المملوكة للاقليم و كذلك ادارة و بيان العقارات التي تناط مسؤولية ادارتها وبيعها بوزارة المالية و الأقتصاد و يرأسها مدير عام حاصل على شهادة جامعية و من ذوى الخبرة و الاختصاص .

المادة الحادية عشرة:

المديرية العامة للگمارك :

تتولى تنفيذ القوانين الكمركية و ما يعده من اجهزة الاقليم المختلفة من اوامر و قرارات و تعليمات و ضوابط ذات صلة باختصاصات المديرية العامة و تحديد اسس والمبادئ اللازمة لتسهيل عملية تنفيذ الخطط اللازمة لمكافحة التهريب ودراسة التشريعات الكمركية النافذة ، يرأسها مدير عام يحمل شهادة جامعية و من ذوى الخبرة و الاختصاص و ترتبط بها مديريات الكمارك الفرعية في الاقليم .

المادة الثانية عشرة:

مديرية التقاعد العامة:

تتولى تنفيذ التشريعات التقاعدية و احتساب خدمات منتسبي الاقليم من الموظفين و العسكريين و قوى الامن الداخلي لغرض تخصيص الرواتب والمكافأت التقاعدية لهم و لعوائلهم وصرفها للمستحقين منهم و وضع الاسس و المبادئ و اصدار التعليمات و رفع المقترحات لتطوير هذه التشريعات على ضوء ما يستجد من امور و ما يواجه التطبيق من مشاكل في اطار سياسة الاقليم المالية يرأسها مدير عام حاصل على شهادة جامعية و من ذوي الخبرة و الاختصاص وترتبط بها مديريات التقاعد في الاقليم .

المادة الثالثة عشرة:

المديرية العامة للمصارف التجارية :

يرأسها مدير عام حاصل على شهادة الجامعية ومن ذوي الخبرة والاختصاص وترتبط بها :

١- مديريات مصارف الرشيد .

٢- مديريات مصارف الرافدين .

٣- مديريات مصارف هەريم .

المادة الرابعة عشرة:

المديرية العامة للمصارف الاختصاصية :

يراسها مدير عام حاصل على شهادة جامعية و من ذوي الخبرة و الاختصاص و ترتبط بها :

١- مديريات المصارف الزراعية و الصناعية.

٢- مديريات المصارف العقارية.

المادة الخامسة عشرة:

الشركة العامة للتأمين :

تتولى اعمال التأمين على الممتلكات و الاموال العامة و الخاصة و كذلك التأمين على الاشخاص (تأمينات الحياة) وفي ظل التشريعات النافذة في هذا المجال ، يراسها مدير عام حاصل على شهادة الجامعية و من ذوي الخبرة و الاختصاص وترتبط بها فروع الشركة في المحافظات .

المادة السادسة عشرة:

المديرية العامة للشؤون القانونية :

تتولى تفسير الاحكام المالية و تشريعات النافذة و دراسة مشاريع القوانين والانظمة و ابداء الرأي و المشور في المسائل القانونية المتعلقة بأمور الخدمة المدنية التي تعرض على الوزارة من دوائر الاقليم و كذلك اعداد الصيغ القانونية للعقود و مشاريع القوانين و الانظمة و التعليمات ذات العلاقة بعمل الوزارة و تمثل الوزارة أمام المحاكم ، يرأسها مدير عام حاصل على شهادة جامعية في القانون.

المادة السابعة عشرة:

أولاً: يحدد بنظام مهام و اختصاصات تشكيلات الوزارة .

ثانياً: للوزير استحداث او الغاء او دمج اي من و مديريات أو الأقسام أو الشعب عند الاقتضاء.

المادة الثامنة عشرة:

أولاً: يلغى قانون وزارة المالية و الأقتصاد رقم ١٣ لسنة ١٩٩٢ .

ثانياً: لايعمل بأي نص قانوني او قرار يتعارض مع احكام هذا القانون .

المادة التاسعة عشرة:

على مجلس الوزراء و الجهات ذات العلاقة تنفيذ أحكام هذا القانون .

المادة العشرون:

ينفذ هذا القانون اعتباراً من تأريخ نشره في الجريدة الرسمية (وقائع كوردستان) .

مسعود بارزانى

رئيس اقليم كوردستان - العراق

<u>هەولێر</u>

٨/تموز/٢٠١٠ ميلادية

١٧/پوشپەڕ/٢٧١٠ كوردية

٢٦/رجب/١٤٣١ هجرية

الاسباب الموجبة

بغية توحيد وزارتي المالية في اقليم كوردستان في وزارة واحد باسم وزارة المالية و الأقتصاد ، لغرض قيام الوزارة بمهامها في تنظيم الاحوال المالية و الأقتصادية و مراقبة سلامة التصرف بالمال العام و الممتلكات العامة وتحقيق الاستخدام الامثل للموارد المالية في الاقليم فقد شرع هذا القانون .

بسم الله الرحمن الرحيم

إقليم كوردستان – العراق
رئاسة الاقليم
الرئيس

باسم الشعب
قرار
رقم (٦) لسنة ٢٠١٠

وفقا للصلاحيات الممنوحة لنا فى الفقرة الأولى من المادة العاشرة لقانون رئاسة إقليم كوردستان – العراق رقم (١) لسنة ٢٠٠٥ المعدل و بناءاً على ما شرعه برلمان كوردستان – العراق في جلسته المرقمة (١٨) في ٢٠١٠/٦/٢٣ قررنا إصدار :

قانون رقم (٦) لسنة ٢٠١٠
قانون وزارة الزراعة و الموارد المائية في إقليم كوردستان – العراق

الفصل الأول
التعاريف و الأهداف

المادة الأولى :

يقصد بالمصطلحات و التعابير الآتية المعاني المبينة ازاءها لأغراض هذا القانون :

أولاً: الأقليم : أقليم كوردستان – العراق .

ثانياً: الوزارة : وزارة الزراعة و الموارد المائية للاقليم .

ثالثاً: الوزير : وزير الزراعة و الموارد المائية للاقليم .

المادة الثانية :

تسعى الوزارة لتنفيذ المهام و تحقيق الاهداف الاتية :

أولاً: وضع الاستراتيجيات و السياسات و الخطط لتطوير و تنمية و استثمار القطاع الزراعي (النباتي و الحيواني) و الموارد المائية (السطحية و الجوفية) في الاقليم لتحقيق الاستخدام الأمثل للثروة المائية و تنفيذ الخطة الاستراتيجية الخمسية للقطاع الزراعي من أجل تحقيق الاكتفاء الذاتي في المواد الغذائية للاقليم من المنتجات الزراعية ٠

ثانياً: اعداد دراسات الجدوى الفنية والأقتصادية للمشاريع العائدة للوزارة و القيام بالدراسات الخاصة منها دراسات مسح التربة و اعداد خارطة الانتاج الزراعي واجراء الأبحاث العلمية و وضع التصاميم الهندسة و اعداد المناهج التنموية و العمل على الاشراف و المتابعة لتنفيذ مشاريع الوزارة وفقاً للخطط المقررة ٠

ثالثاً : انشاء المشاريع الاستراتيجية منها انشاء السدود و المشاريع الاروائية و مشاريع الحفاظ على ثروات المياه السطحية و الجوفية بأستخدام التقنيات الحديثة ٠

رابعاً : العمل على اعادة تنظيم البنية التحتية للقطع الزراعي بما يحقق تنمية الانتاج الزراعي بشقيها النباتي و الحيواني ٠

خامساً : وضع الخطط الخاصة بدرء اخطار الفيضان و السيطرة على السيول و ادارة احواض الانهر و تنظيم توزيع المياه و مواجهة الجفاف و معالجة اثاره على الموارد المائية .

سادساً: اقامة المختبرات و محطات التجارب و تطوير مراكز البحوث الزراعية و اجراء التجارب العلمية بالتعاون مع الجامعات والعمل على تعميم نتائج البحوث وايصالها الى الفلاحين عن طريق اجهزة الارشاد الزراعي بهدف تطوير الانتاج كما و نوعا ٠

سابعاً : اقتراح و بحث الوسائل الكفيلة باستغلال الاراضي الزراعية و العمل على استثمارها و حمايتها و معالجة نوعية المياه و تطوير و تحسين منشآت الري و التربة بالتشديد على تنفيذ القوانين الزراعية و المائية و البيئية بما تنسجم مع المعايير الدولية .

ثامناً : تنفيذ القوانين الخاصة بتثبيت الحقوق التصرفية في الاراضي الزراعية للفلاحين وتسوية الاراضي غير المنتهية تسويتها او التي لم تكتسب قرارات تثبيت حقوق الاراضي فيها الدرجة النهائية بموجب قانون الاصلاح الزراعي .

تاسعاً : التوجه نحو تكوين الوحدات الكبيرة للانتاج الزراعي و تشجيع الوحدات الصغيرة بالدمج والتكامل.

عاشراً : العمل على تشجيع و تنظيم الاستثمار في القطاع الزراعي بشقيه النباتي و الحيواني و القطاع المائي و تقديم التسهيلات اللازمة لها بغية المساهمة في التنمية الزراعية في الاقليم .

حادي عشر : العمل على احياء و تنمية و تطوير مشاريع الثروة الحيوانية و ملحقاتها في الاقليم و اتباع الاساليب العلمية لحماية هذه الثروة من الامراض و زيادة الانتاج و تحسين نوعياتها .

ثاني عشر : العمل الدؤوب و التخطيط العلمي لمواجهة الافات و الامراض و الاوبئة و توفير السبل الكفيلة للوقاية منها و الحد من انتشارها .

ثالث عشر : الاهتمام بالبستنه و الغابات (الطبيعة و الاصطناعية) و المراعي و حمايتها لكونها ثروة قومية و وطنية و دعم المحميات الطبيعية .

رابع عشر : تنمية الموارد البشرية و تقديم الخدمات الارشادية و توعية الفلاحين و المزارعين للاستخدام الامثل للثروة المائية وعناصر الانتاج الزراعي والاعتماد على التكنولوجيا والمستلزمات الزراعية العصرية بما يخدم تنمية القطاع الزراعي في الاقليم .

خامس عشر : اعتماد السياسات الخاصة بالادارة المتكاملة للموارد المائية و التشديد على القوانين والزام القطاعات المستخدمة لها على تطبيقها حفاظاً على الثروة المائية في الاقليم و العمل بالتنسيق مع الوزارات او المؤسسات الحكومية الاخرى و كذلك المنظمات الحكومية التابعة للأمم المتحدة من أجل تطوير القطاع الزراعي و الموارد المائية و الاضطلاع بالدور الحيوي في القرارات المحلية و الوطنية و الاقلمية و الدولية للموارد المائية وتوصياتها٠

سادس عشر : تشجيع الفلاحين في اقامة الجمعيات التعاونية الزراعية التخصصية للقطاع الخاص و مساهمتها من اجل تكوين الوحدات الانتاجية الكبيرة .

سابع عشر : تشجيع الصناعات الغذائية بالسبل الكفيلة لذلك و توفير الخامات الزراعية للصناعة .

ثامن عشر : الاهتمام بالثروة السمكية وتربية النحل .

تاسع عشر : حماية المنتجات الزراعية المحلية و وضع السياسات التسويقية و التخزينية و المشاركة في تحديد الاسعار للمنتجات الزراعية ٠

الفصل الثاني
تشكيلات الوزارة

المادة الثالثة:

تتكون الوزارة من التشكيلات الاتية :-

اولاً : الوزير : هو الرئيس الاعلى للوزارة و المسؤول عن اعمالها وتوجيه سياستها والاشراف و الرقابة عليها و تصدر منه و تنفذ باشرافه جميع القرارت و الاوامر و التعليمات في كل ما له علاقة بمهام الوزارة و تشكيلاتها و صلاحياتها و سائر شؤونها الفنية و المالية و الادارية و التنظمية وفق أحكام القانون ويكون مسؤولا امام مجلس الوزارة بأعتباره عضواً متضامنا فيه و له تخويل بعض من صلاحياته الى أي من وكيلي الوزارة او المدراء العامين او من يراه مناسباً في الوزارة .

ثانياً: وكيلا الوزارة :

أ- وكيل الوزارة للشؤون الزراعية :

يساعد الوزير في تنفيذ سياسة الوزارة و الاشراف على شؤونها الخاصة بالزراعة ، و يمارس المهام الموكلة لة من قبل الوزير في ادارة شؤون الوزارة على ان يكون حاصلاً على شهادة جامعية اولية و من ذوي الخبرة و الاختصاص .

ب- وكيل الوزارة لشؤون الموارد المائية :

يساعد الوزير في توجيه الوزارة و الاشراف على شؤونها الخاصة بالموارد المائية و يمارس المهام الموكلة له من قبل الوزير في ادارة شؤون الوزارة على ان يكون حاصلاً على شهادة جامعية اولية و من ذوي الخبرة و الاختصاص .

ثالثاً : مكتب الوزير :

يرأسه و يديره موظف بدرجة مدير حاصل على شهادة جامعية اولية و من ذوي الخبرة والكفاءة و يعاونه عدد من الموظفين .

رابعاً : مكتبا وكيلي الوزارة :

يدار كل مكتب من قبل موظف بدرجة مدير حاصل على شهادة جامعية اولية و يعاونه عدد من الموظفين ٠

خامساً : المستشارون

لايزيد عددهم عن اربعة و ان يكونوا من حملة الشهادة الجامعية الاولية و لكل واحد منهم خبرة وممارسة في احدى اختصاصات و اعمال الوزارة الاساسية .

سادساً : المديريات العامة :

تتالف الوزارة من المديريات العامة التالية و يرأس كل منها مدير عام حاصل على شهادة جامعية اولية و من ذوي الخبرة و الاختصاص ٠

١- المديرية العامة للديوان :

تختص بالشؤون الادارية و المالية في ديوان الوزارة وتشرف على تشكيلات الوزارة وتتابع اعمالها ضمن اختصاصها.

٢- المديرية العامة للسدود والخزانات المائية :

تختص بتهيئة مستلزمات مشاريع السدود الكبيرة و الصغيرة و تنفيذها و اشرافها و تشغيل و صيانة منشأتها و تنظيم و خزن و اطلاق المياه.

٣- المديرية العامة للاراضي الزراعية :

تختص بتطبيق قوانين الاراضي النافذة في الاقليم و تنظيم و توفير الاراضي للاستثمارات و المشاريع الزراعية .

٤- المديريات العامة للزراعة في مركز محافظات الاقليم وادارة گرميان الخاصة :

تتولى الاشراف على تنفيذ المشاريع الزراعية في المحافظة و ترتبط بها مديريات و فروع الزراعة في حدود كل منها .

٥- المديرية العامة للتخطيط والمتابعة :

تختص بوضع الخطط الاعتيادية والاستراتيجية والاستثمارية واعداد التصاميم للمشاريع الهندسية و متابعة تنفيذ الخطط و العمل على ضبط الاحصاء و القوى العاملة و النظم المعلوماتية و الاشراف و متابعة مهمات مديرية الخدمات الزراعية في الوزارات و المحافظات .

٦- المديرية العامة للبحوث والارشاد الزراعي :

مهامها اجراء الابحاث الزراعية و المائية و ارشاد الفلاحين و نقل نتائج البحوث الى حقول الفلاحين .

٧- المديرية العامة للبستنة والغابات والمراعي :

تختص بشؤون الغابات الطبيعية والاصطناعية والبستنة و المراعي .

٨- المديرية العامة للثروة الحيوانية و البيطرة :

تختص بالثروة الحيوانية و الدواجن و الاسماك و الطب البيطري .

٩- المديرية العامة للموارد المائية :

تختص بالاشراف على تنفيذ مشاريع المياه السطحية و الجوفية منها مشاريع الري و تقييم الخزانات الجوفية و حفر الآبار و توفير المياه لاغراض متعددة .

١٠- المجلس الاستشارية للوزارة و يتألف من :

أ- الوزير .

ب- وكيلا الوزارة .

ج– المستشارون في الوزارة .

د– المدراء العاملين في الوزارة .

هـ– رئيس اتحاد الفلاحين في الاقليم .

و– للوزير استضافة ممثلين عن الوزارات الاخرى ذات العلاقة او خبراء من خارج الوزارة عند الضرورة ، دون ان يكون لهم حق التصويت .

المادة الرابعة :

للوزير التعاقد مع الاشخاص الطبيعية والمعنوية من ذوي الخبرة و الاختصاص من داخل الاقليم او خارجه للقيام بالمهام التي توكل اليهم و للمدة التي يراه مناسبة بعد استحصال موافقة مجلس الوزارة و تحدد حقوقهم و واجباتهم من قبل الوزير وفقاً للقوانين والتعليمات المعمول بها .

الفصل الثالث
احكام عامة وختامية

المادة الخامسة :

اولاً : تحدد مهام التشكيلات وتقسيمات الوزارة بنظام .

ثانياً : للوزير استحداث او دمج او الغاء اي من المديريات او الفروع او الاقسام او الشعب او الوحدات ضمن تشكيلات الوزارة وفق متطلبات عملها عند الاقتضاء .

ثالثاً : للوزير إصدار التعليمات اللازمة لتسهيل تنفيذ احكام هذا القانون .

المادة السادسة :

تحل وزارة الزراعة و الموارد المائية محل وزارة الزراعة و وزارة الموارد المائية اينما وردتا في القوانين والانظمة النافذة والتي تخص الزراعة و الموارد المائية .

المادة السابعة :

اولاً : يلغى قانون وزارة الزراعة رقم (١) لسنة ٢٠٠٧ و وزارة الموارد المائية رقم (٩) لسنة ٢٠٠٦ .

ثانياً : تؤول جميع حقوق و موجودات و التزامات و ملاكات وزارتي الزراعة و الموارد المائية الى الوزارة .

المادة الثامنة :

لايعمل بأي نص قانوني او قرار يتعارض مع أحكام هذا القانون ٠

المادة التاسعة :

على مجلس الوزراء والجهات ذات العلاقة تنفيذ أحكام هذا القانون .

المادة العاشرة :

ينفذ هذا القانون اعتباراً من تأريخ نشره في الجريدة الرسمية (وقائع كوردستان) .

مسعود بارزاني
رئيس اقليم كوردستان - لعراق

هەولێر
٨/ تموز/٢٠١٠ ميلادية
١٧/ پوشپەڕ/٢٧١٠ كوردية
٢٦/ رجب/١٤٣١ هجرية

الاسباب الموجبة

لكون اقليم كوردستان – العراق اقليماً غنياً بالموارد الزراعية و المائية و لأهمية المياه في معظم مجالات الحياة و دورها الكبير في تنمية الاقتصاد و لغرض تطوير و تحسين الانتاج الزراعي و ايجاد الحلول السلمية للمعوقات الموجودة لتحقيق الاستخدام الامثل للامكانيات الطبيعية و المادية و البشرية و الموارد المائية في الاقليم لغرض تهيئة الاجواء الملائمة لاعادة بناء البنية التحتية للقطاعين الزراعي و المائي و تحقيق الاكتفاء الذاتي من المواد الغذائية الضرورية و الامن الغذائي و المائي و احياء القرى و الارياف و بالنظر الى دمج وزارة الزراعة و وزارة الموارد المائية في وزارة واحدة (وزارة الزراعة والموارد المائية) و التغييرات الحاصلة في تشكيلاتها شرع هذا القانون .

بسم الله الرحمن الرحيم

إقليم كوردستان – العراق
رئاسة الاقليم
الرئيس

باسم الشعب

قرار

رقم (٧) لسنة ٢٠١٠

وفقا للصلاحيات الممنوحة لنا فى الفقرة الأولى من المادة العاشرة لقانون رئاسة إقليم كوردستان – العراق رقم (١)ى لسنة ٢٠٠٥ المعدل وبناءاً على ما شرعه برلمان كوردستان – العراق في جلسته المرقمة (١٨) في ٢٠١٠/٦/٢٣ قررنا إصدار :

قانون رقم (٧) لسنة ٢٠١٠

قانون التعديل الأول لقانون ا تحاد غرف التجارة و الصناعة في إقليم كوردستان – العراق المرقم (١٤) لسنة

المادة الأولى : تعدل المادة الثانية و الثلاثون و يضاف الاتي اليها و تكون الفقرة (٣) لها .

٣– (مضافة) تسرى أحكام قوانين الخدمة و التقاعد المدنية النافذة في الاقليم على الموظفين في أتحاد غرف التجارة و الصناعة في الاقليم المعينين المستمرين في الخدمة قبل نفاذ القانون رقم (٤٣) لسنة ١٩٨٩ .

المادة الثانية : يضاف الاتي الى القانون و تكون المادة الثلاثة و الثلاثون (مكررة):

تنقل حقوق المشمولين بأحكام الفقرة (٣) من المادة الأولى من هذا القانون من مديرية التقاعد و الضمان الاجتماعي التابعة لوزارة العمل و الشؤون الاجتماعي الى مديرية التقاعد العامة التابعة لوزارة المالية و الاقتصاد في الاقليم .

المادة الثالثة : على مجلس الوزراء و الجهات ذات العلاقة تنفيذ أحكام هذا القانون .

المادة الرابعة : ينفذ هذا القانون اعتباراً من تأريخ نشره في الجريدة الرسمية (وقائع كوردستان) .

مسعود بارزانى
رئيس اقليم كوردستان - العراق

هەولێر
٨/ تموز/٢٠١٠ ميلادية
١٧/ پوشپەڕ/٢٧١٠ كوردية
٢٦/ رجب/١٤٣١ هجرية

الاسباب الموجبة

بغية رفع الغبن عن شريحة من منتسبي اتحاد غرف التجارة والصناعة في الاقليم المستمرين في الخدمة قبل نفاذ القانون رقم (٤٣) لسنة ١٩٨٩ و اخضاعهم لأحكام قوانين الخدمة والتقاعد المدنية النافذة في الاقليم فقد شرع هذا القانون .